

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15.03.2001, sp. zn. 21 Cdo 1094/2000, ECLI:CZ:NS:2001:21.CDO.1094.2000.1

Číslo: 3/2003

Právní věta: Jestliže účastník řízení oznámil soudu vypovězení procesní plné moci svému zástupci poté, co tento zástupce byl řádně a včas vyrozuměn o termínu soudního jednání, při kterém nebylo zapotřebí osobní účasti zastoupeného (§ 49 odst. 1 o.s.ř.), neměl soud povinnost vyrozumět účastníka znovu o termínu jednání.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.03.2001

Spisová značka: 21 Cdo 1094/2000

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení před soudem

Předpisy: § 237 odst. 1 písm. f) předpisu č. 99/1963Sb.
§ 28 odst. 3 předpisu č. 99/1963Sb.
§ 49 odst. 1 předpisu č. 99/1963Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Dopisem ze dne 23. 6. 1997 žalovaný sdělil žalobkyni, že jí dává výpověď z pracovního poměru podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. e) zák. práce. Důvod výpovědi spatřoval v tom, že žalobkyně jako sólistka baletu divadla N. "již od sezóny 90/91" bez zavinění žalovaného nesplňuje požadavky (fyzické a technické předpoklady) pro řádný výkon této práce. Protože žalobkyně odmítla nabídku převedení na jinou práci odpovídající její "kvalifikaci, zdravotnímu stavu, schopnostem a zkušenostem", nemá žalovaný možnost ji dále zaměstnávat.

Žalobkyně se domáhala, aby bylo určeno, že uvedená výpověď z pracovního poměru je neplatná. Žalobu odůvodnila zejména tím, že použitý výpovědní důvod není dán, jelikož "podmínkou pro jeho použití" je okolnost, že zaměstnanec nesplňuje požadavky pro řádný výkon práce bez zavinění zaměstnavatele. V daném případě však tato podmínka splněna není, neboť žalovaný od března 1991 "bez uvedení jakýchkoliv důvodů" žalobkyni neumožnil vystupovat v baletních představeních, znemožňoval jí řádnou přípravu pro výkon sjednané práce a kromě toho "řadu let" vůči ní porušoval ustanovení § 7 odst. 2 a § 8 odst. 3 zák. práce. Nabídky jiné práce u žalovaného žalobkyně jako nepřijatelné odmítla, "neboť by ji nadále poškozovaly".

O b v o d n í s o u d p r o P r a h u 1 r o z s u d k e m z e d n e 1 5 . 9 . 1 9 9 8 ž a l o b u z a m í t l a a ž a l o b k y n i u l o ž i l

povinnost zaplatit žalovanému náklady řízení ve výši 5375 Kč "na účet JUDr. P. T." Soud prvního stupně dovedl, že žalobkyně, již bylo v době výpovědi více než 50 let, nesplňovala pro výkon práce sólistky baletu požadavek věku do 40 let a rovněž požadavek odpovídající fyzické kondice a estetického vzhledu, stanovené pracovním řádem žalovaného. Protože nesplňování uvedených požadavků nelze klást za vinu žalovanému a protože žalovaný vůči žalobkyni splnil i svou nabídkovou povinnost podle ustanovení § 46 odst. 2 zák. práce, dospěl soud prvního stupně k závěru, že výpověď daná žalobkyni podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. e) zák. práce je platným právním úkonem.

K odvolání žalobkyně M ě s t s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 28. 6. 1999 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil "s tím, že křestní jméno žalobkyně správně zní M.", a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení 1075 Kč "k rukám JUDr. P. T." Odvolací soud zdůraznil, že požadavky pro řádný výkon práce, pro jejichž nesplňování lze dát zaměstnanci výpověď podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. e) zák. práce, určuje zaměstnavatel, a proto "je nepochybné, že jeho možnosti nejsou neomezené". V daném případě žalobkyní nesplňované požadavky pro řádný výkon práce sólistky baletu vymezené v pracovním řádu žalovaného, byly "z hledisek specifické umělecké profese" přiměřené a nikoli šikanózní, "takže se nejednalo o zneužití výkonu práv zaměstnavatele na újmu zaměstnance". Odvolací soud se proto ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že výpověď z pracovního poměru byla žalobkyni dána platně.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně z důvodů uvedených v ustanovení § 241 odst. 3 písm. a) a d) o. s. ř. dovolání, jehož přípustnost dovozovala z ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř.

Odnětí možnosti jednat před soudem dovolatelka spatřovala v tom, že odvolací soud, ačkoliv již dnem 24. 6. 1999 bylo vůči němu účinné odvolání plné moci udělené žalobkyní advokátu JUDr. J. Z., projednal věc u jednání nařízeného na den 28. 6. 1999, aniž by žalobkyni o tomto jednání vyrozuměl. Dále namítala, že se odvolací soud vůbec nezabýval otázkou, "zda byly splněny zákonné podmínky výpovědi", neboť zcela pominul okolnost, že "i přes obšírnost výpovědi", nebyl výpovědní důvod dostatečně skutkově vymezen (konkretizován) a že nabídku jiné práce žalobkyně nepřijala nikoli proto, že by pro ni byla nevhodná, ale z tohoto důvodu, že žalovaný nabízenou prací vázal na uzavření pracovní smlouvy na dobu určitou. Žalobkyně navrhla, "aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil".

N e j v y š š í s o u d České republiky jako soud dovolací (§ 10 a o. s. ř.) věc projednal podle občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2000 (srov. část dvanáctou, hlavu I, bod 17. zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony); po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému rozhodnutí odvolacího soudu oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), přezkoumal napadený rozsudek bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není tento mimořádný opravný prostředek přípustný. Proto dovolání odmítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Dovolání je přípustné proti rozhodnutí odvolacího soudu (s výjimkou rozsudků, kterými bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, že je neplatné nebo že zde není), jestliže trpí vadami uvedenými v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. Dovolání je též přípustné proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé (§ 238 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.). Dovolání je přípustné také proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně,

kterým soud prvního stupně rozhodl jinak, než v dřívějším rozsudku proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil (§ 238 odst. 1 písm. b/ o. s. ř.).

Dovolání je rovněž přípustné proti rozsudku odvolacího soudu ve věci samé, jímž bylo rozhodnutí soudu prvního stupně potvrzeno, jestliže odvolací soud ve výroku rozhodnutí vyslovil, že dovolání je přípustné, protože jde o rozhodnutí po právní stránce zásadního významu (§ 239 odst. 1 o. s. ř.). Nevyhoví-li odvolací soud návrhu účastníka na vyslovení přípustnosti dovolání, který byl učiněn nejpozději před vyhlášením potvrzujícího rozsudku nebo před vyhlášením (vydáním) usnesení, kterým bylo rozhodnuto ve věci samé, je dovolání podané tímto účastníkem přípustné, jestliže odvolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam (§ 239 odst. 2 o. s. ř.).

V posuzovaném případě žalobkyně napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu, kterým byl rozsudek soudu prvního stupně o věci samé potvrzen.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 238 odst. 1 písm. b) o. s. ř. není dána, a to již proto, že ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí, které by odvolací soud zrušil. Protože odvolací soud nevyslovil přípustnost dovolání proti svému rozsudku, není dovolání přípustné podle ustanovení § 239 odst. 1 o. s. ř. Vzhledem k tomu, že žalobkyně nenavrhla, aby dovolání bylo odvolacím soudem připuštěno, nemůže být dovolání proti rozsudku odvolacího soudu přípustné ani z hlediska ustanovení § 239 odst. 2 o. s. ř. Za této situace může být přípustnost dovolání dána pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. Přípustnost dovolání z hlediska tohoto ustanovení není založena již tím, že dovolatelka tvrdí, že rozhodnutí odvolacího soudu je postiženo některou z vad uvedených v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř.; přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu vadou uvedenou v tomto ustanovení skutečně trpí.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. je dovolání přípustné, jestliže účastníku řízení byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem.

Odnětím možnosti jednat před soudem (§ 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř.) se rozumí postup soudu, jímž znemožnil účastníku řízení realizaci procesních práv, která mu občanský soudní řád dává (např. právo účastnit se jednání, činit přednesy, navrhopvat důkazy apod.), přičemž není rozhodné, zda byla účastníku řízení odňata možnost jednat před soudem prvního stupně nebo před soudem odvolacím. O vadu ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. jde přitom jen tehdy, jestliže šlo o postup nesprávný (uvažováno z hlediska zachování postupu soudu určeného zákonem nebo dalšími obecně závaznými právními předpisy) a jestliže se postup soudu projevil v průběhu řízení a nikoliv také při rozhodování. Nejde-li o případ, kdy účastníku byl ustanoven opatrovník, ačkoliv k tomuto opatření nebyly splněny zákonem stanovené předpoklady, je dovolací důvod podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. dán zejména tehdy, jestliže soud rozhodl bez nařízení jednání, přestože mělo být ve věci jednáno, nebo jestliže účastník (nebo jeho zástupce) nebyl řádně předem k jednání soudu předvolán nebo - nebylo-li jeho přítomnosti u jednání třeba - alespoň o jednání soudu vyrozuměn.

V posuzovaném případě dovolatelka spatřuje odnětí možnosti jednat před soudem v okolnosti, že nebyla vyrozuměna o jednání odvolacího soudu nařízeném na den 28. 6. 1999, ačkoliv přípisem doručeným odvolacímu soudu dne 24. 6. 1999 oznámila odvolání plné moci udělené advokátu JUDr. J. Z.

Podle ustanovení § 24 o. s. ř. se účastník může dát v řízení zastupovat zástupcem, jež si zvolí. Svá procesní práva a povinnosti pak vykonává prostřednictvím tohoto zástupce. Podle ustanovení § 28 odst. 1 o. s. ř. zástupci, jež si účastník zvolí, udělí písemně nebo ústně do protokolu plnou moc. Podle ustanovení § 28 odst. 3 o. s. ř. odvolání plné moci účastníkem nebo její výpověď zástupcem jsou vůči soudu účinné, jakmile mu byly účastníkem nebo zástupcem oznámeny; vůči jiným

účastníkům řízení jsou účinné, jakmile jim byly oznámeny soudem.

Zástupce, kterému byla účastníkem udělena plná moc pro celé řízení (advokátům lze – ve smyslu ustanovení § 25 odst. 1, věty druhé, a § 28 odst. 2, věty první, o. s. ř. – udělit pouze plnou moc pro celé řízení), je oprávněn ke všem úkonům, které může v řízení činit účastník. Jestliže má účastník řízení zástupce s plnou mocí pro celé řízení, doručuje soud písemnosti pouze tomuto zástupci. Nejenom zástupci, ale i účastníku řízení se písemnost doručuje pouze v případě, že účastník má sám osobně něco vykonat, tedy např. dostavit se k výslechu u soudu, ke znalci apod. (srov. § 49 odst. 1 o. s. ř.). Není-li důvodu účastníka osobně předvolávat k ústnímu jednání (tak tomu bude zpravidla tehdy, jestliže již byl v řízení vyslechnut), soud vyrozumí o ústním jednání vždy jen zástupce s plnou mocí pro celé řízení. V takovém případě je tedy řádným doručením písemného vyrozumění o nařízení jednání zástupci účastníka vyrozuměn i jím zastoupený účastník řízení.

V posuzované věci z obsahu spisu vyplývá, že žalobkyně udělila dne 2. 3. 1998 advokátu JUDr. J. Z. plnou moc pro celé řízení (§ 25 odst. 1, věta druhá, o. s. ř.). Dne 31. 5. 1999 bylo zástupci žalobkyně řádně doručeno vyrozumění o jednání odvolacího soudu nařízeném na den 28. 6. 1999. Písemným podáním, podle podacího razítka došlým odvolacímu soudu dne 24. 6. 1999, žalobkyně oznámila odvolání plné moci udělené tomuto zástupci. Podle protokolu o jednání odvolacího soudu ze dne 28. 6. 1999, na kterém bylo projednáno odvolání žalobkyně a rozhodnuto o něm v její nepřítomnosti, předseda senátu přednesl podle obsahu spisu stav věci a dosavadní průběh řízení a přečetl odvolání žalobkyně; žádné důkazy nebyly prováděny.

Z uvedeného vyplývá, že zástupce žalobkyně byl o termínu jednání před odvolacím soudem řádně a včas vyrozuměn. Vzhledem k tomu, že se všechny písemnosti doručované soudem účastníku doručují jeho zástupci s plnou mocí pro celé řízení, je řádným doručením písemného vyrozumění o nařízení jednání zástupci účastníka ve smyslu ustanovení § 49 odst. 1, věta první, o. s. ř. vyrozuměn i jím zastoupený účastník řízení; protože v posuzované věci osobní účasti žalobkyně u jednání nebylo třeba, nebylo povinností odvolacího soudu vyrozumívát o nařízeném jednání i žalobkyni. Okolnost, zda žalobkyně o termínu jednání odvolacího soudu věděla, přitom není podstatná. Je totiž věcí zástupce, jestli svou povinnost účastníka včas informovat splní (srov. § 727 ObčZ, popř. § 16 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb.). Z hlediska soudu není splnění této povinnosti právně významné. Právo na nové vyrozumění o termínu jednání odvolacího soudu účastníku nevznikne ani poté, co plnou moc udělenou zástupci odvolá. Žalobkyně totiž pomíjí, že vzhledem ke skutečnosti, že odvolání plné moci účastníkem je vůči soudu účinné, jakmile mu bylo účastníkem oznámeno (srov. § 28 odst. 3 o. s. ř.), nemohou být předtím nastalé účinky řádného doručení podle ustanovení § 49 odst. 1, věta první, o. s. ř. oznámením o odvolání plné moci zástupci dotčeny, a účastníka proto není zapotřebí vyrozumívát o nařízeném jednání znovu.

V dovolání proti rozsudku odvolacího soudu žalobkyně rovněž vyslovuje nesouhlas se skutkovými a právními závěry odvolacího soudu, neboť podle jejího názoru odvolací soud zcela pominul okolnost, že výpovědní důvod nebyl dostatečně skutkově vymezen (konkretizován) a že nabídku jiné práce žalobkyně nepřijala nikoli proto, že by pro ni byla nevhodná, ale z tohoto důvodu, že žalovaný nabízenou práci vázal na uzavření pracovní smlouvy na dobu určitou. K uvedeným námitkám dovolatelky, které představují dovolací důvody podle ustanovení § 241 odst. 3 písm. c) a d) o. s. ř., však nebylo možné přihlédnout. Správnost rozsudku odvolacího soudu z hlediska těchto dovolacích důvodů může dovolací soud přezkoumat jen tehdy, jestliže je dovolání přípustné podle ustanovení § 238, popřípadě podle ustanovení § 239 o. s. ř., což v posuzovaném případě splněno nebylo.

Protože rozsudek odvolacího soudu není vadou uvedenou v ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. postižen, protože dovolatelka netvrdí a ani z obsahu spisu nevyplývá, že by byl postižen jinou vadou uvedenou v ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř., a protože dovolání není z hlediska ustanovení § 238 o. s. ř. a tedy z důvodů uvedených v ustanovení § 241 odst. 3 písm. b), c) a d) o. s. ř., případně z hlediska

ustanovení § 239 odst. 1 a 2 o. s. ř. přípustné, je nepochybné, že dovolání směřuje proti rozhodnutí, proti němuž není tento mimořádný opravný prostředek přípustný. Nejvyšší soud proto dovolání žalobkyně - aniž by se mohl věci dále zabývat - podle ustanovení § 243b odst. 4, věty první, a § 218 odst. 1 písm. c) o. s. ř. odmítl.